

Dramatikerförbundet

Diarienummer Ku2024/00602

Kulturdepartementet
ku.remissvar@regeringskansliet.se
ku.kkm@regeringskansliet.se

Sveriges Dramatikerförbunds remissvar över betänkandet Ansvar och oberoende – public service i oroliga tider (SOU 2024:34)

Sveriges Dramatikerförbund (hädanefter Dramatikerförbundet) är en intresseorganisation som organiserar dramatiker, manusförfattare och översättare verksamma inom film, scen, tv och radio samt på digitala plattformar.

Förbundet har en hög organisationsgrad och har idag sammanlagt cirka 750 medlemmar. Vi har ett uppdrag från medlemmarna att bevaka deras sociala och ekonomiska intressen. Vi arbetar därför aktivt kultur- och konstnärspolitiskt men även upphovsrättsligt för att stärka medlemmarnas ställning på alla relevanta områden. Vi har ramavtal för tv, film, scen, radio samt amatörteater. Förbundet har en omfattande juridisk rådgivning till sina medlemmar och driver även en skattesevice.

Många framtidsfrågor drivs gemensamt med andra inom ramen för KLYS. Vi ansluter därför till KLYS och Copyswede yttrande i sin helhet och väljer att i övrigt endast kommentera vissa punkter.

Sammanfattning

Dramatikerförbundet beklagar djupt oenigheten i den parlamentariska kommittén, och ser med stor oro på de föreslagna nedskärningarna och dess potentiella inverkan på public service som en central plattform för kulturell och konstnärlig mångfald, samt som en garant för demokrati i samhället. Ett starkt och oberoende public service är avgörande för att värna om den konstnärliga yttrandefriheten, vilket är en grundpelare i ett demokratiskt samhälle. Minskade resurser riskerar inte bara att begränsa den konstnärliga friheten och mångfalden, utan även att försvaga de värden som skyddar ett öppet samhälle. Vi vill även understryka att finansiella neddragningar kan försvåra för oberoende produktionsbolag att bidra med kreativa och innovativa produktioner. Sammanfattningsvis anser vi att utredningens förslag riskerar att underminera ett starkt och oberoende public service.

Synpunkter

5.3.2 Hur uppdraget ges och längden på uppdraget

Dramatikerförbundet har inga invändningar mot förslaget om en ny lag för public service samt att tillståndperioden föreslås bli åtta år. Men mot bakgrund av den snåla finansiering som föreslås under denna åttaårsperiod med endast en procentig uppräknig de sista tre åren, är det svårt att tillstyrka ett sådant långt uppdrag, eftersom verksamheterna inte kommer att kunna uppfylla villkoren i sändningstillstånden. Förbundet välkomnar att uppdraget ska vara teknikneutralt, och att lagen tydligt fastslår att public service-verksamheten ska präglas både av oberoende och de demokratiska grundprinciperna.

5.3.5 Vilket innehåll som villkor ska kunna gälla för

Dramatikerförbundet delar inte kommitténs bedömning och avstyrker förslagen i denna del mot bakgrund av att den inskränkning av yttrandefriheten som förslaget innebär inte kan anses leva upp till det krav på proportionalitet som grundlagen ställer.

6.5.1 Ökade möjligheter till granskning av innehåll

Dramatikerförbundet motsätter sig förslaget om att ge Granskningsnämnden utökade möjligheter att genomföra granskningar av all programverksamhet, oavsett vilken form (text, ljud eller bild). Förbundet anser att den nuvarande granskningen och uppföljningen är tillräcklig och att en utökad granskning riskerar att ta betydande resurser från kärnverksamheten. En skärpt granskning ger dessutom intrycket att verksamheten inte är pålitlig, vilket riskerar att bidra till en politisk inblandning.

8.4.2 Ett brett formulerat innehållsuppdrag

Dramatikerförbundet stödjer förslaget att innehållsuppdraget ska vara brett definierat, och att public service ska tillhandahålla ett varierat, högkvalitativt och tillgängligt programutbud.

Särskilt om kulturuppdraget

Den snabba utvecklingen av generativ AI har haft en påtaglig inverkan på villkoren för kulturutövare, särskilt genom en minskning av arbetstillfällen och upphovsrättsersättningar. I detta sammanhang bör public service-aktörer inta en ledande roll och, inom ramen för sitt kulturuppdrag, säkerställa att det mänskliga och kreativa skapandet fortsatt värnas. Det är av yttersta vikt att de AI-tjänster som används inte är baserade på upphovsrättskyddat material utan tillstånd och korrekt ersättning till upphovspersoner och utövare.

Dramatikerförbundet vill tillägga att SVT har en viktig roll inom svensk filmproduktion, inte minst för manusförfattare. Genom sitt uppdrag kan SVT på ett unikt sätt stötta manusförfattare och filmkreatörer, vilket främjar deras konstnärliga utveckling och möjliggör skapandet av nya berättelser. Dramatikerförbundet ser därför ett behov av att ytterligare stärka SVT uppdrag inom utvecklingen av svensk filmproduktion. Uppdraget bör, likt kulturuppdraget, förstärkas i linje med det nuvarande sändningstillståndet, som betonar att SVT mångsidiga kulturutbud ska fördjupas, utvecklas och breddas under tillståndperioden.

8.4.7 Speglingsuppdraget

Förbundet motsätter sig däremot förslaget att ta bort de nuvarande kraven på jämställdhet och mångfald. Om dessa krav tas bort riskerar arbetet med jämställdhet och mångfald att förlora sin effektivitet, eftersom det inte längre skulle följas upp och därmed snabbt riskerar

att försvagas. Förbundet ifrågasätter att jämställdhet och mångfald verkligen ingår i demokrati-bestämmelsen.

Eventuell sammanslagning av public service-bolagen

Kommittén har inte haft till uppdrag att utvärdera om public service-verksamheten bör vara organiserad i ett enda företag eller fortsatt drivas av tre separata bolag. Däremot påpekar kommittén i kapitel 17 att det finns starka skäl att överväga hur verksamheterna bör struktureras, och att en sammanslagning skulle kunna medföra besparingar.

Dramatikerförbundet motsätter sig dock en sådan sammanslagning. En fortsatt mångfald av aktörer är viktig för att erbjuda ett brett utbud och är betydelsefull ur både folkbildnings- och beredskapssynpunkt. Förbundet anser dessutom att de potentiella besparingarna från en sammanslagning inte rättfärdigar en sådan förändring.

Finansiering av svenskt AV-innehåll

Sverige behöver, liksom andra länder, ta ett bredare grepp om finansiering av svenskt AV-innehåll på en alltmer digitaliserad, internationaliserad och kommersialiserad mediemarknad.

Dramatikerförbundet vill uppmärksamma möjligheten som finns i EU:s s.k. AVMS-direktiv att införa en särskild avgift för globala streamingtjänster, vilka genererar stora intäkter i Sverige, särskilt från svensk filmproduktion. Detta skulle kunna bidra till att öka finansieringen av svensk film, vilket i sin tur skulle stärka både mångfalden och kvaliteten inom svensk filmproduktion, samt stödja public service-utbudet av film och TV. Eftersom SVT redan är med och finansierar svensk film i stor utsträckning skulle SVT Play förslagsvis kunna undantas från denna avgift.

Stockholm den 13 september 2024

För Sveriges Dramatikerförbund,

Susin Lindblom Curman

Sveriges Dramatikerförbund
Drottninggatan 85
111 60 Stockholm